

Hoog water bij de Grensmaas

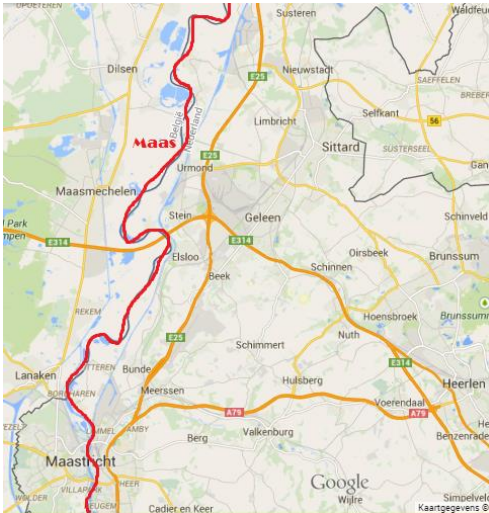
Lenne Smeets

Onderzoeksvraag

Wat kan er gedaan worden aan de hoge waterstanden in het grensgebied van de Maas om omwonenden te beschermen tegen overlast?

Gebiedsbeschrijving

De Maas ontspringt in Frankrijk en stroomt daarna nog door België en Nederland. In Nederland is de Maas de zuidelijkste van de grote rivieren en mondt ze in de Nederlandse rivierdelta uit in de Noordzee. De Maas is voornamelijk een regenrivier en daardoor varieert het waterpeil in grote mate. In de winter kan de hoogte snel toenemen met overstromingen tot gevolg en in de zomer staat het laag. Met de Grensmaas wordt het gebied van Maastricht tot aan Kessenich bedoeld. De Maas is hier tussen deze steden de grens tussen Belgisch Limburg en Nederlands Limburg.

Figuur 1: Grensmaas Maastricht tot Echt-Susteren [1]

Resultaten

In de maand januari 1993 steeg de Grensmaas bij de plaats Borgharen tot een stand van 45.36 meter boven NAP en overstijgt daarmee de kritische grens van 45 m boven NAP. Tal van straten, boerderijen en stukken land komen blank te staan. In december 1993 overstroomt de Maas weer en de ramp wordt door het Nationaal Rampenfonds uitgeroepen tot nationale ramp.

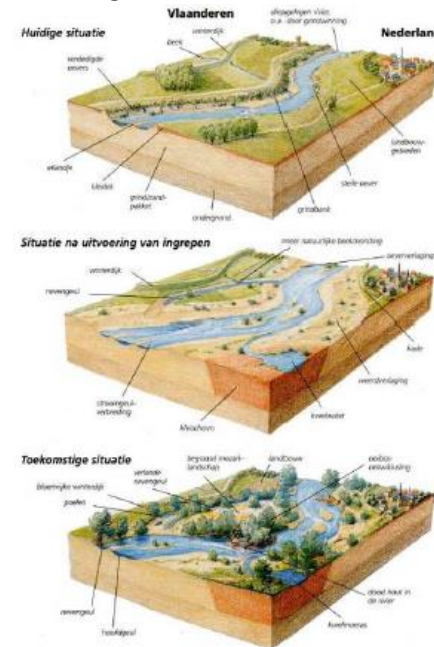

Figuur 2: Afgraving voor rivierverruiming bij Geulle aan de Maas, 2014 [2]

Ruim 12.000 mensen worden geëvacueerd door de wateroverlast. De schade loopt op tot ongeveer 45 miljoen euro. Het water stijgt in die periode tot 45.90

meter boven NAP. In januari 1995 overstroomde de Maas weer. In al deze gevallen kon de **afvoer** van de Maas alle neerslag niet aan.

Een verhoging van de dijken kan als oplossing voor dit probleem worden gezien, ondanks dat de afvoer daardoor niet wordt verbeterd. Een andere oplossing is daarom gebruik te maken van **uiterwaarden**.

Figuur 3: Rivieruitbreiding d.m.v. uiterwaarden [2]

Er is al actie ondernomen door middel van het Grensmaasproject, gestart in 2008. De kern van dit project is om over een lengte van 43 km tussen Maastricht en Echt-Susteren de rivier meer ruimte te geven. De Grensmaas meandert veel en als gevolg daarvan is er veel grindafzetting. Over grote delen wordt de stroomgeul verbreed door middel van het weghalen van grind. Hierdoor ontstaat er meer ruimte voor de ontwikkeling van nieuwe grindbanken, oobossen en ondiep stromend water. Er ontstaat ook circa 1250 hectare nieuw natuurgebied langs de Grensmaas. In de winter - bij hoge waterstanden - heeft de rivier genoeg ruimte om zonder overlast voor de omwonenden al het water af te voeren, doordat de **hydraulische straal** is vergroot. Hierdoor wordt de **afvoercapaciteit** van de Maas groter en kan het **neerslagoverschot** gemakkelijk worden afgevoerd. Door deze maatregelen zal de kans op een overstroming afnemen van 1 keer in de 250 jaar tot 1 keer in de 50 jaar.

Conclusie

De Grensmaas heeft al vaak te maken gehad met te hoge waterstanden. Een goede oplossing hiervoor is het aanleggen van uiterwaarden, waardoor de afvoercapaciteit van de Maas wordt verhoogd en de kans op overstroming significant afneemt.

Referenties

[1] Google Maps, 7 dec. 2014, www.google.com/maps

[2] Consortium Grensmaas BV, 7 dec. 2014, <http://www.grensmaas.nl/>